

τος, τοῦ ἀπολύτου δημιουργικοῦ Πνεύματος. Μόνο τὸ ἀθάνατο Πνεῦμα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, στὸ ἀπόγειό της, ἀνακάλυψε τὸ Θεὸ — πατέρα ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Ἀνθρώπου, τὸ Θεὸ τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος ἀπὸ καλωσύνη καὶ ἀγάπη (Πλάτ. Τιμ. 29 — 30).

Τίποτ' ἄλλο βαθύτερο καὶ ὑψηλότερο δὲν ἔχει εἰπωθῆ ἀπὸ τὸ λόγο αὐτὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλου τοῦ Κόσμου. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ ἔπλασε τὸν Ἀνθρώπο ὅμοιο («παραπλήσιο») πρὸς τὸν ἑαυτὸ του, δηλαδὴ ὡς πνεῦμα. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι σάρκα ἀπ' τὴ σάρκα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι ἕνας ἄλλος θεός, ἕνας κοσμοθεός. Ἐνας Θεὸς μέσα στὸν Κόσμο καὶ στὴ δύναμη καὶ στὴ σοφία. Στὴ δύναμη, γιατί κατορθώνει νὰ νικάη καὶ νὰ ζῆ μέσα στὴν ἄβυσσο τοῦ Σύμπαντος, καὶ στὴ σοφία, γιατί ἔχει τὴ δύναμη ν' ἀνακαλύπτῃ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ βαδίξῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Τὸ δρόμο τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ἀρετῆς, τῆς Σοφίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Ἀγάπης, τῆς Καλωσύνης καὶ τῆς Ἀγιωσύνης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο ΧΙΙ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ

ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς ἐθεωρήθηκε, ὡς ἔδω, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Φιλοσοφίας. Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας δὲν εἶναι μόνο πρόβλημα τῆς Φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ πρόβλημα τῆς Ἐπιστήμης καὶ μάλιστα τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἐποχὴ μεθοδολογικοῦ Θετικισμοῦ, ἐποχὴ θεωρητικοῦ καὶ μεθοδολογικοῦ Ἐπιστημονισμοῦ. Καὶ ὁ σύγχρονος Ἑλληνικὸς πνευματικὸς Κόσμος, ὅπως ἐτονίσαμε καὶ πρὸ πάνω (σελ. 137 — 143), εἶναι ὁ ἴδιος ὁ αἰώνιος Ἑλληνικὸς πνευματικὸς Κόσμος, ποὺ φλογίζεται πάντα, στὸ πέρασμα τῶν Αἰώνων, γιὰ τὸ ἀπόλυτο καὶ αἰώνιο πνευματικὸ φῶς. Τὸ φῶς τῆς ἀπολύτης καὶ αἰώνιας πνευματικῆς Ἀλήθειας. Καὶ τὸ φῶς τῆς Ἀλήθειας ὁ Ἑλληνικὸς Κόσμος ζητάει πάντα μέσα στοὺς κόσμους τῆς Φιλοσοφίας, ἀλλὰ παράλληλα καὶ ταυτόχρονα καὶ μέσα στοὺς κόσμους τῆς Ἐπιστήμης. Τῆς φωτισμένης καὶ ὀρθῆς δημιουργικῆς Ἐπιστήμης.

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀληθινὴ οὐσία του καὶ στὴν πραγματικὴ πνευματικὴ θέση του, εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς μέσα στὸν Ἀπειρο Κόσμο καὶ στὸν Ἀπειρο Χρόνο. Καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης, εἶναι κυρίως πρόβλημα τῆς θετικῆς, τῆς πειραματικῆς, Ἐπιστήμης τῆς Βιολογίας.

Συνεπῶς τὸν πρῶτο καὶ κύριο λόγο στὸ ἔργο τοῦ ἐπιστημονικοῦ διαφωτισμοῦ τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας ἔχει ἡ Ἐπιστήμη τῆς Βιολο-

γίας. Ἡ Βιολογία τοῦ αἰώνα μας καὶ ἰδίως τῶν χρόνων μας ἔχει ἐπιτελέσει ἐκπληκτικὰ καὶ πρωτοφανέστερα στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας προόδους καὶ κατακτήσεις καὶ στὸ φῶς τῶν μεγάλων καὶ ἱλιγγιωδῶν ἐπαναστατικώτατων θεωριῶν τῆς Μικροφυσικῆς τοῦ καιροῦ μας ἔχει διαφωτίσει μὲ ἀπειρο φῶς ὅλα τὰ μεγάλα καὶ αἰώνια βιολογικὰ καὶ συνάμα καὶ φιλοσοφικὰ προβλήματα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὰ καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας.

Καὶ ὁ λόγος αὐτὸς ἐπιβάλλει ἀπόλυτα τὴν ἀνάπτυξη ἐδῶ τῶν θεωριῶν τῆς σύγχρονης Βιολογίας ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, ὡς πρόβλημα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο στὴ διάρκειά της μέσα στὸν Ἄπειρο Χρόνο.

Μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ δοθῆ ἐδῶ, ὅσο τὸ δυνατὸ συντομώτερα, ἡ ἀποψη τῆς Γενικῆς Βιολογίας ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, ὡς πρόβλημα, στὴν οὐσία του, τῆς Ζωῆς μέσα στὸ Χρόνο. Καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ θεωροῦμε ὡς ὑπέρτερο χρέος μας νὰ δώσουμε ἐδῶ τὶς ἐπιστημονικῆς βιολογικῆς θεωρίες δύο ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους βιολόγους τῆς ἐποχῆς μας, ποὺ ἀπασχολήθηκαν εἰδικὰ σ' ὅλη τὴ ζωὴ τους μὲ τὴν ἔρευνα καὶ τὴ μελέτη τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Βιολογίας, καὶ μὲ τὰ εἰδικὰ ἐγκυρότατα καὶ παγκόσμιου κύρους ἐπιστημονικὰ συγγράμματα τους ἔχουν ἀναπτύξει πλατύτατα καὶ διαφωτίσει βαθύτατα τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν.

Οἱ θεωρίες τῆς Γενικῆς Βιολογίας τοῦ καιροῦ μας διαφωτίζουν, ὅπως πρέπει, τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης, καὶ ἐπιβεβαιώνουν ἀπολύτως ἀσάλευτα τὴν παληὰ, ἀπὸ τοὺς πιὸ μακρυνοὺς καιροὺς τῆς πνευματικῆς Ἱστορίας ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ τῆς δημιουργίας τοῦ πρώτου ἀνθρώπινου πνευματικοῦ Πολιτισμοῦ, πανπνευματολατρικὴ (spiritualiste) κοσμοθεωρία τῆς Μεταφυσικῆς καὶ στὸ φῶς τῶν μὲ τὶς μεθόδους καὶ τὰ πειράματα τῆς Βιολογίας διαπιστωμένων ἐπιστημονικῶν βιολογικῶν θεωριῶν θεμελιώνουν τὸ τελικὸ καὶ ὀριστικὸ πιστεύω καὶ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Θρησκείας ὅλων τῶν φωτισμένων πνευμάτων ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητας.

Μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ τ' ἀναπτυχθοῦν ἐδῶ συντομώτατα οἱ θεωρίες τῶν πιὸ πάνω βιολόγων. Οἱ βιολόγοι αὐτοὶ εἶναι: 1) ὁ Ἀμερικανὸς Gustaf Stromberg καὶ 2) ὁ Γάλλος Maurice Vernet.

Πρὶν ὅμως προχωρήσουμε στὴν ἀνάπτυξη τῶν θεωριῶν τῶν δύο αὐτῶν βιολόγων ἐπιβάλλεται νὰ δοθῆ ἐδῶ εἰσαγωγικὰ τὸ γενικὸ πνεῦμα τῆς Βιολογίας τοῦ καιροῦ μας ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας. Καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ θὰ δοθῆ ἐδῶ τὸ γενικὸ συμπέρασμα τοῦ σχετικοῦ εἰδικοῦ βιολογικοῦ ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος τοῦ Γάλλου βιολόγου Paul Gauchard (τοῦ Ἰδρύματος Ἀνώτατων Σπουδῶν τῆς Γαλλίας). Στὸ τέλος τοῦ ἐγχειριδίου του τῆς Γενικῆς Βιολογίας (Ἔκδ. Presses Universit. de France, 1957) ὁ Paul Gauchard τονίζει ὡς γενικὸ συμπέρασμα του τὰ ἑξῆς σὲ πῆστη μετάφραση: «Ἡ εἰσαγωγή στὴ βιολογικὴ μελέτη τοῦ Ἀνθρώπου μᾶς ὀδηγεῖ στὴν πνευματικὴ θεώρησή του σὲ τελεία ἀρμονία μὲ τὴν κατὰ παρά-

δοση σπιριτουαλιστική μεταφυσική κοσμοθεωρία, πού επιβεβαιώνει κι' εξαίρει τὸ μεγαλεῖο καὶ τὰ ξεχωριστὰ οὐσιαστικά χαρακτηριστικά τοῦ Ἀνθρώπου Πνεύματος.

Ἐκεῖνο πού φαίνεται στήν ἀρχή ὡς ὑποκειμενική ὑπόθεση γίνεται ἀντικειμενική ἀλήθεια με ἀπόλυτη βεβαιότητα. Ὁ Ἀνθρώπος δὲν εἶναι τώρα πιά ἓνα δίμορφο καὶ δισυπόστατο ὄν, συγκροτημένο ἀπὸ δύο πρῶτα στοιχεία, τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ἀλλ' εἶναι στήν οὐσία του καὶ στήν καθαρὴ πραγματικότητά του μιὰ ὁλοκληρωμένη ἐνότητα, πού στήν ὅλη ὁλοκλήρωσή της θεμελιώνει τὴν ἀνθρώπινη ἀτομικότητα, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς βιολογικῆς ἐξέλιξης τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο, ἀπὸ τὸ πρῶτο στάδιο τοῦ βιολογικοῦ αὐγοῦ του, καὶ πού ἡ πνευματικὴ συνείδησή του συμπλέκεται καὶ εἶναι οὐσιαστικὰ ἀλληλένδετη με τὴ φυσικὴ ὁλοκλήρωσή του.»

I, GUSTAF STROMBERG. Ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς δύο πρὸ πάνω βιολόγους, ὁ G. Stromberg (τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ Ὄρους Wilson τοῦ Ἰνστιτούτου Carnegie τῆς Washington) ἀναπτύσσει τὶς ἐπιστημονικὲς θεωρίες του ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, ὡς πρόβλημα τῆς Ζωῆς στὴ διάρκεια τῆς μέσα στήν Αἰωνιότητα, στὸ ἐξαιρετικὸ καὶ ὑπέροχο διαφωτιστικώτατο καὶ ἀποκαλυπτικώτατο φυσικοβιολογικὸ ἐπιστημονικὸ συγγραμμά του πού ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος» (L'âme de l'univers) (Γαλλ. Μετάφρ. Ἐκδ. Flammarion, Paris. 1950).

Καὶ πρῶτα — πρῶτα θὰ δοθῆ ἕδῳ μιὰ σύντομη εἰκόνα τοῦ γενικοῦ πνεύματος, πού μ' αὐτὸ ἀντιμετωπίζει ὁ δημιουργὸς τῆς «Ψυχῆς τοῦ Σύμπαντος» τὸ θέμα του. Ὁ Stromberg εὐθύς ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τοῦ ἔργου του τονίζει, πῶς βλέπει τὸ ὅλο ἔργο του καὶ τὸ πρὸς ἐξέταση κι' ἐπιστημονικὴ ἔρευνα πρόβλημα, ὡς καὶ τὴν κεντρικὴ θεωρία του ἀπάνω στὸ κύριο καὶ βασικὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν, τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, τὸ πρόβλημα τῆς Ἀνθρώπινης Μοίρας.

Στὴν πρώτη Εἰσαγωγή του στὸ πρὸ πάνω βιβλίο του ὁ Stromberg γράφει τὰ ἑξῆς: «Θὰ ξεκινήσουμε γιὰ ἓνα ἐξερευνητικὸ ταξίδι. Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς μας εἶναι ἡ ἀναζήτησις τῆς πραγματικότητος, πού τὴν ὑπαρξή της ὑπωπτεύθησαν στὸ παρελθὸν κάπως ἄοριστα καὶ ὄχι ξάστερα πολλοὶ φιλόσοφοι. Θ' ἀναζητήσουμε τὴν Ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος. Ἡ ὅλη ἔρευνά μας καὶ μελέτη μας ἔχει πολλὰς φιλοδοξίας. Ἀλλ' οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ μᾶς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι στὴ ζωὴ μας μέσα στὸν Κόσμο ν' ἀναλάβουμε μιὰ τέτοια ἔρευνα καὶ μελέτη. Ἡ ἔρευνα αὐτὴ εἶναι ἔργο ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὴ στιγμή πού οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ θέτουν στὴ ζωὴ τους ὄρισμένα σοβαρὰ ἐρωτήματα καὶ γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό τους καὶ γιὰ τὸ φυσικὸ Κόσμο πού ἔβλεπαν γύρω τους. Πρῶτα — πρῶτα οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ ἐκπλήττωνται ἀπὸ τὰ φαινόμενα τῶν μεταβολῶν πού ἔβλεπαν μέσα στὸ γύρω τους Κόσμο, στ' ἄστρα, σ' ὅλα τ' ἀδρανῆ σώματα, στὰ φυτὰ καὶ στὰ ζῶα καὶ στὸ ἴδιο τὸ σῶμά τους. Ἐπειτα ἔδοκίμασαν νὰ μελετήσουν τὰ μυστήρια τῆς ἴδιας τῆς ἀνθρώπινης συνείδησής τους καὶ νὰ διαφωτίσουν, πῶς τὰ πραγματικὰ φαινόμενα τοῦ ἐξωτερικοῦ Κόσμου μεταβι-

βαζόσαν ἀλλαγμένα μέσα στὸν ἐσωτερικό τους κόσμο πρὶν γίνουν αἰσθήματα, εἰκόνας καὶ ἰδέες μέσα σ' ἓν ἀνθρώπινο ἄτομο. Νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ γνωρίσουν, γιατί οἱ ἄνθρωποι ἐνεργοῦμε στὴ ζωὴ μας μὲ διαφορετικούς τρόπους κάτω ἀπὸ τοὺς ἴδιους ὄρους καὶ ἂν στὴν πραγματικότητα εἴμαστε ἐλεύθεροι νὰ κάνουμε ὅ,τι θέλουμε, ὡς καὶ ποιά εἶναι τὰ πραγματικὰ ὄρια τῆς γνώσης μας καὶ τῆς δυνάμεώς μας. Τὸ σημαντικώτερο ἐρώτημα ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο εἶναι τὸ ἐρώτημα τῆς ἀξίας ὄλων αὐτῶν τῶν ζητημάτων γιὰ τὸν Ἀνθρώπο καὶ ἰδίως τὸ ἐρώτημα τῆς σημασίας καὶ τῆς ἀξίας τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν. Εἶμαι ἓνα κομμάτι τῆς Ὑψῆς, ὅπως μιὰ πέτρα ποὺ ἄγουν καὶ φέρνουν δῶθε καὶθε τυφλὸς καὶ σκληρὸς δυνάμεις καὶ εἶναι ζήτημα τύχης τ' ὅτι εἶμαι εὐτυχῆς ἢ δυστυχῆς στὴ ζωὴ μου μέσα στὴ Δημιουργία ἢ τ' ὅτι ζῶ καὶ πεθαίνω; Ἡ ζωὴ μου μέσα στὸν Κόσμο μοιάζει σὰν τὸ κύμα τοῦ ὠκεανοῦ ποὺ φουσκώνει, ὑψώνεται, ἀνεβαίνει, ξαναπέφτει καὶ ἀντικατασταίνεται ἀπὸ ἓν ἄλλο κύμα ἢ ὑπάρχει κάτι ποὺ μένει σταθερὸ ἀπὸ τὴν προσωπικότητά μου ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατό μου καὶ τὸν ξεχασμό μου ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους; Στὴν πραγματικότητα εἶμαι ἓνας κρίκος στὴν ἀλυσίδα ὄλων τῶν γενεῶν τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους, ποὺ ἐπέρασαν στὸ παρελθόν, ἓνας κρίκος, ποὺ στὸ τέλος πετιέται ὡς τελείως ἀχρηστος δταν περάσῃ ὁ χρόνος τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου ἀπάνω στὴ Γῆ; Ἡ ζωὴ μου μέσα στὸν Κόσμο ἔχει μιὰ βαθύτερη ἀξία, ἓνα βαθύτερο νόημα καὶ σκοπὸ; Ὑπῆρξα αἰτία πόνου καὶ δυστυχίας γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους στὴ ζωὴ μου μέσα στὸν Κόσμο; Οἱ πράξεις μου στὴ ζωὴ μου ἀπάνω στὴ Γῆ ἦσαν καλὲς ἢ ἀδιάφορες ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Αἰωνιότητος; Ὑπάρχει μέσα στὸ Σύμπαν ἓν ἄνωτερο Ὄν καὶ πῶς εἶναι δυνατὸ ν' ἀνακαλύψουμε κάτι γιὰ τὴν ὑπαρξὴ καὶ τὴ συγένεια μ' ἐμᾶς τοῦ ὄντος αὐτοῦ;

Ἐρωτήματα, ὅπως τὰ ἐρωτήματα αὐτά, ἔθεσαν στὴ ζωὴ τους ὅλοι οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ὄλου τοῦ Κόσμου ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ ἐζήτησαν νὰ βροῦν τίς ἀπαντήσεις τους στὰ προβλήματα αὐτὰ μέσα στὸ φυσικὸ Κόσμο καὶ μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τους, εἴτε στοὺς λόγους σοφῶν ἀνθρώπων, εἴτε μέσα σὲ παλαιὰ δοκουμένα ποὺ ὁ Κόσμος ἐθεωροῦσε ὡς ἐμπνευσμένα καὶ ἱερά. Ἄλλοι ἄνθρωποι ἐπίστεψαν σὲ ἀποκαλύψεις καὶ ἄλλοι ἔδωσαν ἀξία μόνο στὶς προσωπικὲς παρατηρήσεις τους καὶ στὴν προσωπικὴ τους ἐμπειρία ἢ στοὺς συλλογισμοὺς τῆς λογικῆς τους. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἢ κοσμοθεωρία τῶν ἀνθρώπων ἐξαρτιέται ἀπὸ τὴν ἰδιοσυγκρασία τους καὶ τὸ χαρακτήρα τους ἢ ἀπὸ τὸ περιβάλλον τους ἢ ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσή τους καὶ τὴν ὅλη πνευματικὴ μόρφωσή τους.

Ἡ μελέτη μας τῶν προβλημάτων αὐτῶν στηρίζεται κυρίως στὰ φαινόμενα τῆς Φυσικῆς, τῆς Βιολογίας καὶ τῆς Φυσιολογίας. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ εἶναι γνωστὰ στοὺς σοφοὺς τοῦ Κόσμου. Ἐκεῖνο ποὺ εἶναι νέο ἐδῶ εἶναι ὁ τονισμὸς τους, οἱ ἀπόψεις μας καὶ οἱ ἐρμηνεῖές τους. Καὶ ἡ πιὸ ἀπλή παρατήρηση ἀπάνω στὰ θέματα αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ σοβαρὰ συμπεράσματα καὶ συναρπαστικὰ ἀποτελέσματα, ἂν ἡ ἐρευνα καὶ ἡ μελέτη προχωρήσῃ ἀρκετὰ μέσα στὰ βάθη. Λάθη εἶναι πιθανὰ σὲ πολλὰ περιπτώ-

σεις, ἀλλὰ τίμιες καὶ ἠθικὲς προσπάθειες ἔχουν πολὺ μεγαλύτερη ἀξία ἀπὸ κάθε ἄλλη προσπάθειά μας γιὰ τὴ διεΐσδυσή μας μέσα στὸ μεγάλο "Ἀγνωστο πὺ ἀποτελοῦμε ὅλοι μέρος του καὶ συμμετέχουμε σ' αὐτό. Ὡς τώρα δὲν ἔχει γίνει καμμιά δοκιμὴ γιὰ νὰ γραφτῆ ἡ ἀληθινὴ Ἱστορία τῆς γένεσης καὶ τῆς ἀνάπτυξης τῶν θεωριῶν ποὺ εἶδαν τὸ φῶς τοῦ Κόσμου ἀπάνω στὰ προβλήματα τοῦ Σύμπαντος, τῆς Ὑλης, τῆς Ζωῆς, τῆς ἠθικῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ Φιλοσοφία εἶναι σχεδὸν τόσο παλιὰ ὅσο καὶ ὅλη ἡ Ἀνθρωπότητα. Καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦ ἔργου αὐτοῦ δὲ σκοπεύει νὰ δώσῃ ἐδῶ μιὰ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας. Στὰ μάτια μας ἔχουν ἀξία μόνο οἱ ἰδέες καὶ ὄχι τὰ πρόσωπα. Ὁφείλουμε νὰ κρίνουμε τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας, ἀν πιστεύουμε στὴν ὁρθότητα τῶν στοχασμῶν μας καὶ τῶν ἰδεῶν μας. Ἡ φύση τῶν προβλημάτων δὲν ἐπιτρέπει στοὺς σοφοὺς νὰ συμφωνοῦν τελείως στὰ συμπεράσματά τους καὶ στὶς ἐρμηνεῖές τους. Κάποτε οἱ λεπτομέρειες κρύβουν τὸ Ὅλο, οἱ προλήψεις παραμορφώνουν τὴν ἀλήθεια καὶ ὁ φόβος τοῦ γελοίου ἐμποδίζει τὴν ἔκφραση τῶν μὴ ὁρθῶν σκέψεων. Κάποτε ἡ Ἐνόραση, ἡ ὑποσυνείδητη Σκέψη ἢ ἡ προσωπικὴ Ἐμπνευση παίζουν μεγάλο ρόλο στὴ διαμόρφωση τῶν ἀπαντήσεων.

Ἡ μελέτη αὐτὴ ἔχει ὡς σκοπὸ νὰ καλύψῃ μόνο τὸ περιορισμένο πεδίο τῆς Φυσικῆς. Ὁ δημιουργὸς τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐλπίζει, ὅτι τὸ ἔργο του θὰ ἔχῃ ἀξία γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ στοχάζονται μ' ἐλεύθερη σκέψη ἀπάνω στὰ προβλήματα ποὺ ὅλη ἡ Ἀνθρωπότητα εἶναι ὑποχρεωμένη ν' ἀντιμετώπισῃ πνευματικὰ στὶς ἡμέρες μας. Θὰ μπορέσῃ ἴσως νὰ προσφέρῃ μιὰ νέα ἐλπίδα σ' ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ αἰστάνθησαν ὅτι ἡ ὕλιστικὴ Ἐπιστήμη καὶ ὅλες οἱ ἐθνικιστικὲς φιλοσοφίες τῆς ἐποχῆς μας κατὰστρεψαν τὴ συνείδηση τῆς ἀναγκαιότητας τῆς δημιουργίας μιᾶς πνευματικῆς θεωρίας τῶν προβλημάτων τοῦ Κόσμου ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἠθικοποίησης τῆς Ἀνθρωπότητας.»

Ἦς προσωπικὲς θεωρίες του ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας καὶ γενικὰ ἀπάνω σ' ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα ὁ Stromberg ἀναπτύσσει σὲ μιὰ πλατύτερη καὶ βαθύτατη ἀνάλυση κα' ἐπιστημονικὴ διερεύνηση καὶ μελέτη στὸ εἰδικὸ πιὸ πάνω βιβλίο του «Ἡ Ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος» (σελ. 206). Στὰ εἰδικὰ Κεφάλαια τοῦ ἔργου του ὁ Stromberg ἀναπτύσσει καὶ διαφωτίζει βαθύτατα τίς ἔννοιες τοῦ Χώρου, τοῦ Χρόνου, τῆς Ὑλης, ὡς καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἠλεκτρικῶν πεδίων, τῶν πεδίων τῆς Βαρύτητας, τῆς ζωντανῆς Ὑλης, τῶν ὁργανισμῶν τῆς Ζωῆς, τῆς μηχανικῆς ἀποψῆς τῆς Ζωῆς, τῆς Κληρονομικότητας, τῆς Ἐξέλιξης τῆς Ζωῆς ἀπάνω στὴ Γῆ, τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ὑλης, τῆς Ἐξέλιξης τοῦ Ἀνθρώπινου Πνεύματος καὶ τῆς Ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ θέματα καὶ ζητήματα ὁ Stromberg διερευνᾷ καὶ διαφωτίζει μέσα στὸ πνεῦμα τῶν πιὸ προωδευμένων θεωριῶν τῶν σχετικῶν θεωρητικῶν Ἐπιστημῶν τῆς ἐποχῆς μας καὶ στὸ φῶς τῶν πιὸ προχωρημένων ἀνακαλύψεων καὶ κατακτήσεων καὶ θεωριῶν τῆς Μικροφυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα καὶ τοῦ καιροῦ μας.

Ἐκεῖνο ποῦ ἔχει ξεχωριστὴ σημασία καὶ πρέπει ἐδῶ νὰ τονιστῆ ξεχωριστὰ εἶναι τὸ πραγματικὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Stromberg, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἴδιος στὴν Εἰσαγωγή του, ἔδωσε τὸ ὄλο βιβλίο του κάτω ἀπὸ τὴν κρίση παγκόσμιου κύρους προσωπικότητων τῆς Ἐπιστήμης τῆς ἐποχῆς μας καὶ βρῆκε τὴν ἠθικὴ ὑποστήριξη καὶ ἐνθάρρυνσὴ τους καὶ ἐνίσχυσή τους καὶ τὴν ἐπιδοκιμασία καὶ τὴν ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ ἐπιστημονικῶν κορυφῶν τῆς ὀλκῆς καὶ τοῦ ὕψους τῶν Albert Einstein καὶ Sir Arthur Eddington.

Σχετικὰ μὲ τὰ γενικὰ συμπεράσματα τοῦ ἔργου του ὁ Stromberg σὲ νεώτερη Εἰσαγωγή του τονίζει τὴν κεντρικὴ ἐπιστημονικὴ θεωρία του μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Ἡ ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος» πρωτογράφτηκε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1936 καὶ στὰ κατοπινὰ χρόνια ἐβαλτιώθηκε μὲ νέες προσθήκες καὶ παρατηρήσεις. Ἡ κυριώτερη θεωρία τοῦ ἔργου εἶναι ἡ θεωρία, πὼς ἡ ὁργανικὴ φύση, σύσταση καὶ σύνθεση, μ' ἓνα λόγο ἡ ὁργανικὴ ὕφῃ τῶν βιολογικῶν ὁργανισμῶν τῆς Ζωῆς, προσδιορίζεται ἀπὸ «συστήματα ἀύλων κυμάτων» ἢ «πεδία ζωῆς», ὅπως ὀνομάστηκαν σὲ νεώτερα δημοσιεύματα (Systèmes d'ondes immatérielles). Τὰ «συστήματα ἀύλων κυμάτων» ἢ «πεδία ζωῆς», κατὰ τὴ βασικὴ θεωρία τοῦ Stromberg, ἔχουν μέσα τους ὠρισμένες ἔμφυτες φυσικὲς οὐσιαστικὲς ἰδιότητες, ποῦ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ διαθέτουν ὠρισμένους τύπους μορίων μέσα σὲ πολύπλοκους ὠργανωμένους ὁργανισμοὺς τῆς ζωῆς (Structures), ποῦ βλέπουμε στὴν κατάστασι τῶν ζωντανῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. Μὲ τὴν κεντρικὴ αὐτὴ θεωρία ἐγίνε δυνατὴ, ὅπως τονίζει ὁ Stromberg, ἡ ἀνάπτυξι μιᾶς νέας θεωρίας ἀπάνω στὸ ζήτημα τῆς σχέσης τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ὑλης. Ἡ νέα αὐτὴ θεωρία δίνει μιὰ ἐπιστημονικὴ βάση στὴν παλαιὰ ἰδέα τῆς ἐπιβίωσης τῆς ψυχῆς τοῦ Ἄνθρώπου ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ σώματος. Ἡ θεωρία αὐτὴ ἐστηρίχθηκε σὲ συλλογισμοὺς τῆς Λογικῆς ἀπάνω σὲ πολλὰ πραγματικὰ γεγονότα ἢ φαινόμενα, δὲν ὑπῆρχε ὅμως στὴ διάθεσὴ μας καμμιά ἄμεση πνευματικὴ βεβαιότητα καὶ ἀλήθεια ἀπάνω στὸ θέμα αὐτό. Τὴ βεβαιότητα αὐτὴ ἀποχτήσαμε μόνο στὰ χρόνια τοῦ δεύτερου παγκοσμίου πολέμου μὲ τὴ σημαντικὴ ἐργασία τοῦ Τμήματος τῆς Νευροανατομίας τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Yale κάτω ἀπὸ τὴ Διεύθυνση τοῦ διδάσκαλου καθηγητῆ H. L. Burr. Μὲ τὴν ἐργασία αὐτὴ ἐθεμελιώθηκε καὶ ἐστερεώθηκε ἡ θεωρία, πὼς ὄλοι οἱ ὁργανισμοὶ τῆς Ζωῆς βασίζονται ἀπάνω σὲ ἠλεκτρικὰ πεδία μὲ πολύπλοκη σύνθεση. «Ὅλοι οἱ ἐπιστημονικοὶ ἐρευνητῆς διακήρυξαν, πὼς εἶναι δύσκολο ν' ἀποφύγουμε τὸ γενικὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἔμφυτες φυσικὲς ἰδιότητες τῆς ὁργανικῆς σύστασης καὶ ὕφῆς καὶ ἀνάπτυξης τῶν ζωντανῶν ὁργανισμῶν εἶναι κύριες αἰτίες καὶ πηγὲς τῆς ἀνάπτυξης τῶν ὁργανισμῶν αὐτῶν. Ἡ θεωρία αὐτὴ ἐσημείωσε τὴ ριζικὴ καὶ ὀριστικὴ ἐγκατάλειψη τῆς ὕλιστικῆς θεωρίας, ποῦ ἴσχυε πρωτῆτερα, τῆς θεωρίας, πὼς ἡ ὁργανικὴ γένεσι καὶ ἀνάπτυξι τῶν ὁργανισμῶν τῆς ζωῆς προσδιορίζεται ἀπὸ χημικὲς οὐσίαις ποῦ μεταβιβάζονται στὰ ἄτομα μὲ τὸ σπέρμα τοῦ βιολογικοῦ πρωτοπλάσματος». Καλλιφορνία, Μάρτις 1948.»

Τὸ κεντρικὸ νόημα καὶ τὸ γενικὸ συμπέρασμα τῶν βαθύτατων ἀναλύσεων καὶ παρατηρήσεων καὶ ἐρευνῶν ὡς καὶ τῶν βαθυστόχαστων διαφωτιστικώτατων μελετῶν καὶ θεωριῶν τοῦ Stromberg εἶναι τὸ συμπέρασμα, πὼς ὁ βαθὺς καὶ πραγματικὸς διαφωτισμὸς τῶν βιολογικῶν γεγονότων ἢ φαινομένων τῆς ζωῆς τῶν ζωντανῶν ὄντων μᾶς ὀδηγεῖ στὴν ἐπιστημονικὴ θεμελίωση τῆς βιολογικῆς θεωρίας, ὅτι μέσα στὴν ὀργανικὴ φύση, διάφθορα, σύσταση καὶ σύνθεση τῶν ὀργανισμῶν τῆς ζωῆς, ποὺ ἀνάμεσά τους εἶναι καὶ ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς, ὑπάρχουν ἔμφυτα, ἄϋλα στοιχεῖα, ἄϋλα συστήματα φυσικῶν ἔμφυτων ἄϋλων δυνάμεων, ποὺ εἶναι τελείως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ὕλη καὶ συνεπῶς δὲν ὑπάρχονται στοὺς νόμους τῆς ὕλης καὶ εἶναι, μὲ τὴν ὀργανικὴ φύση τους καὶ οὐσία τους, πέρα κι' ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς ὕλης, τοὺς νόμους τοῦ παγκόσμιου φυσικοῦ Γίγνεσθαι, τῆς παγκόσμιας φυσικῆς Φθορᾶς καὶ τοῦ φυσικοῦ Θανάτου, δηλαδὴ εἶναι ἀθάνατα.

Τὸ γενικὸ αὐτὸ συμπέρασμα τῆς σύγχρονης Γενικῆς Βιολογίας θέτει τὸ ζήτημα τῆς Ἀθανασίας τῆς Ἀνθρώπινης ψυχῆς ὄχι ἀπάνω σὲ ἀμφίβολες πνευματικὲς συλλήψεις καὶ θεωρίες, ἀλλ' ἀπάνω σὲ καθαρὴ θετικὴ ἐπιστημονικὴ βάση μὲ ἀπόλυτη βασιμότητα καὶ στερεότητα. Ἡ Ἀθανασία τῆς Ἀνθρώπινης ψυχῆς δὲν εἶναι πιά στὴν ἐποχὴ μας καὶ στὴ σημερινὴ κατάσταση τῶν θετικῶν Ἐπιστημῶν, μιὰ ἀμφίβολη καὶ ἀβέβαιη πνευματικὴ σύλληψη, ἰδέα καὶ κοσμοθεωρία, ἀλλ' ἀπόλυτη ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια τῆς θετικῆς, τῆς πειραματικῆς Ἐπιστήμης.

Ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα τῆς σύγχρονης θετικῆς Ἐπιστήμης ποὺ θεμελιώνουν ἀκλόνητα, κατὰ τὶς θεωρίες τοῦ Stromberg, τὴν ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια τῆς Ἀθανασίας εἶναι τὰ δεδομένα τῆς Μνήμης. Ἡ Μνήμη, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τῆς πειραματικῆς Ψυχολογίας, κατὰ τὸ Stromberg, δὲ σβύνει καὶ δὲν ἐξαφανίζεται μὲ τὸ φυσικὸ θάνατο τοῦ ἀνθρώπινου σώματος καὶ συνεπῶς τὰ φαινόμενα καὶ τὰ πραγματικὰ ψυχολογικὰ γεγονότα τῆς Μνήμης φανερώνουν καὶ ἀποδείχνουν θετικώτατα κι' ἐπιστημονικώτατα τὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα — ἀλήθεια τῆς Ἀθανασίας τῆς Ἀνθρώπινης ψυχῆς¹.

Τὸ γενικώτατο συμπέρασμα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ μελετῶν καὶ θεωριῶν τοῦ ἔργου τοῦ Stromberg «Ἡ ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος» εἶναι τὸ συμπέρασμα: Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι ἀνώλεθρη καὶ ἀθάνατη καὶ ὅταν πεθαίνει ὁ Ἀνθρώπος (μὲ τὸ φυσικὸ θάνατο τοῦ σώματος), ξαναγυρίζει στὸν ἴδιο Κόσμο, ἀπ' ὅπου ἤρθε στὴ ζωὴ του ἀπάνω στὴ Γῆ. Μὲ ἀλ-

1. Πρέπει νὰ μνημονευτῆ ἔδῳ, πὼς οἱ θεωρίες αὐτὲς τοῦ Stromberg γιὰ τὴ Μνήμη εἶναι σὲ τελεία ἀρμονία μὲ τὶς φιλοσοφικὲς θεωρίες τοῦ Bergson. Ὁ Bergson σ' ὅλα τὰ ἔργα του καὶ ἰδίως στὸ ἔργο του «Ὑλὴ καὶ Μνήμη» («Matière et Mémoire» σελ. 67) τονίζει τὴν τελεία ἀνεξαρτησία τοῦ Ψυχικοῦ ἢ Πνευματικοῦ ἀπὸ τὸ Φυσικὸ ἢ Ὑλικὸ καὶ τῆς «καθαρῆς Μνήμης» ἀπὸ τὸν Ἐγκέφαλο, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ὕλη.

λους λόγους ή ψυχή του Ἀνθρώπου, μετά τὸ χωρισμό της ἀπὸ τὸ σῶμα, ὅταν ἔρθῃ ὁ φυσικὸς θάνατός του, πάει στὸν πνευματικὸ κόσμο τοῦ ὑπερβατικοῦ Ὑπερέραν, στὸ μεταφυσικὸ νοητὸ Κόσμο τῆς Θεότητος ἀπ' ὅπου ἔχει ἔρθῃ.

Μιὰ γενικὴ ἔκθεση τῶν θεωριῶν τοῦ Stromberg εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητη σ' ὅλους ἐκείνους, ποὺ φλογίζονται ἀπὸ τὸ πάθος νὰ γνωρίσουν βαθειὰ τὶς θεωρίες τῆς σύγχρονης θετικῆς Ἐπιστήμης ἀπάνω στὰ σπουδαιότατα, σοβαρότατα καὶ ὑψηλότατα προβλήματα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν, τὰ προβλήματα τῆς Ἀθανασίας τῆς Ψυχῆς καὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τῆ γενικῆ αὐτῆ ἔκθεση δίνει ὁ ἴδιος ὁ Stromberg στὸ τέλος τοῦ συγγράμματός του «Ἡ ψυχή τοῦ Σύμπαντος». Ὁ Stromberg στὸ τελευταῖο Κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του συνοψίζει τὰ γενικὰ συμπεράσματά του μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Ἐφτάσαμε ἤδη στὸ τέλος τοῦ ἐξερευνητικοῦ ταξιδιοῦ μας. Σὰν παιδιά καὶ βιαστικὰ ξεκινήσαμε γιὰ μιὰ νέα περιπετειώδη ἐξερεύνηση... Ἐπισκεφτήκαμε ὅλες τὶς χῶρες ποὺ γι' αὐτὲς εἴχαμε ἀκούσει νὰ μᾶς μιλοῦν στὸ σχολεῖο στὰ παιδικὰ μας χρόνια... Εἶδαμε καὶ τ' ἄτομα καὶ τὰ κύτταρα ὡς καὶ ὅλα τὰ φυτὰ καὶ ὅλα τὰ ζῶα. Ἐβυθίσαμε τὰ μάτια μας ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ Κόσμο μέσα στὸν Ἄπειρο Χῶρο τοῦ κοσμικοῦ Σύμπαντος καὶ μέσα στὰ πνεύματα καὶ τὶς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων. Στὶς ἀνόργανες οὐσίες εἶδαμε τὰ ὑλικά στοιχεῖα νὰ περιστοιχίζονται ἀπὸ τὰ συστήματα τῶν πνευμάτων καὶ μέσα στὴ ζῶσα Ὑλὴ βροήκαμε τὰ ἀύλα στοιχεῖα, ἀπ' ὅπου ἔβγαιναν ὅλα τὰ πολύπλοκα συστήματα τῶν κυμάτων μέσα στὶς σφαιρὲς τοῦ Χώρου καὶ τοῦ Χρόνου...

Τὰ ὑλικά καὶ τὰ ἀύλα στοιχεῖα τ' ἀναγνωρίσαμε ὡς πηγὲς ποὺ ἐνώνουν τοὺς κόσμους τοῦ Χώρου καὶ τοῦ Χρόνου μὲ τὸν κόσμο τῆς Ζωῆς καὶ τῆς ἀνθρώπινης Συνείδησης. Ὄνομάσαμε τὶς πολυπλοκώτερες πηγὲς πνεύματα (génies), ποὺ κατευθύνουν τὴ λειτουργία καὶ τὶς ἐνεργητικότητες τῶν ὁργανισμῶν τῆς Ζωῆς. Ἐξαρχηγήσαμε τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα ὡς πολύπλοκους ὁργανισμοὺς (structures) ἀπὸ ζωντανὰ πολύπλοκα στοιχεῖα καὶ εἶδαμε, στὰ πνευματικὰ μάτια μας, πὼς ἦταν δυνατὸ νὰ θεωρήσουμε τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ὡς τόνους ἢ παλμοὺς τῆς κοσμικῆς συμφωνίας τοῦ Σύμπαντος ποὺ πάλλουν ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη ὅλου τοῦ ἄπειρου Χώρου ὅλης τῆς Δημιουργίας κι' ἐμψυχώνουν καὶ ζωογονοῦν τὴν Ὑλὴ ἀπάνω στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους τῆς Γῆς. Εἶδαμε τὴ Ζωὴ ἀπάνω στὴ Γῆ νὰ μεταμορφῶνῃ τὰ μοναδικὰ κύτταρα σὲ φυτὰ καὶ ζῶα. Κι' ἐπειδὴ τὸ δράμα ὅλου τοῦ Κόσμου ἐπαιζόταν μπρὸς τὰ μάτια μας, ἐβυθίσαμε τὶς ματιές μας πίσω ἀπὸ τὴν ἀύλαία τοῦ κοσμικοῦ Σύμπαντος καὶ μᾶς ἄδραξε ἀμέσως ἡ ἰδέα τοῦ Θαυμάτου. Ἐπειτα ἐδοκιμάσαμε νὰ ἐξερευνήσουμε τὸν κόσμο τοῦ Πνεύματος καὶ εἶδαμε, πὼς ἦταν σὲ σταθερὴ ἐνότητα μὲ τὸ Σύμπαν. Οἱ πηγὲς, τὰ πνεύματα (génies), ξανάρχισαν τὴν ἐργασία τους κατασκευῆς εἰκόνων καὶ μνημῶν

μέσα στη Συνείδησή μας. Ἐβάλαμε μέσα στο νοῦ μας καὶ στη φαντασία μας, πὼς ἐβλέπαμε τὴν πηγὴ τῶν αἰσθημάτων μας, τῶν στοχασμῶν μας καὶ τῶν ἰδεῶν μας.

Ἐμελετήσαμε τὴ θαυμαστὴ ἀνάπτυξη καὶ λειτουργία τῆς δυνάμεως τῆς Σκέψης τοῦ Ἀνθρώπου καὶ εἶδαμε, πὼς εἶχαμε μέσα μας καὶ τὴ δύναμη νὰ κρίνουμε καὶ ἐκτιμήσουμε τὴν Ὁμορφιά, τὴν Ἀλήθεια καὶ τὴν ἄρετὴ τῆς Τιμιότητος καὶ τῆς Καλωσύνης. Βοήκαμε, πὼς τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἄλτρουϊσμοῦ εἶχε κατέβει ἀπάνω στὴ Γῆ καὶ εἶχε ἀρχίσει τὸ ἔργο τῶν πολυχρονῶν ἀγῶνων τοῦ ἐναντίου τοῦ κόσμου τῶν ζωώδικων ἐνστίχτων τοῦ Ἀνθρώπου.

Ἐπειτα κατεβήκαμε μέσα στὰ βάθη τῶν σκοταδιῶν τῆς ἴδιας τῆς Συνείδησής μας. Συναντήσαμε ἐκεῖ ἕνα νέο πνεῦμα (génie), τὴν Ψυχὴ, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ἡ γνώση μας ἦταν μιὰ παλιὰ γνώση, ποὺ εἶχαμε πολλές φορὲς συναντήσει στὰ ταξίδια μας ὅταν ἐβυθιζόμαστε στὸ πνευματικὸ ἐνδράμα τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Τέλος βοήκαμε, πὼς οἱ ἀθάνατες ψυχὲς ἐβγαίνουν μέσα στο Χρόνο καὶ μέσα στο φυσικὸ Σύμπαν. Οἱ περιπέτειες τῶν ἀθάνατων ψυχῶν ἦσαν γραμμένες σὲ μιὰ γλώσσα, ποὺ οἱ καταστροφὲς τοῦ Χρόνου δὲν εἶχαν τὴ δύναμη καὶ δὲν εἶχαν κατορθώσει ποτὲ νὰ τὴν καταστρέψουν καὶ νὰ τὴν ἀφανίσουν. Μᾶς συνεπῆρε ἡ μεγάλη δύναμη τῆς θέλησης τοῦ Ἀνθρώπου. Ἀλλ' εἶδαμε ἐπίσης τὴν Ἀνθρώπινη θέληση νὰ ἐργάζεται σὲ τελεία ἀρμονία μὲ τὴ θέληση τοῦ κοσμικοῦ Σύμπαντος. Βοήκαμε, πὼς ὁ Ἀνθρώπος εἶχε ἀρχίσει ν' ἀναπτύσσει ἕνα νέο ὄργανο ἱκανὸ νὰ αἰσθάνεται μέσα στὰ βάθη τῆς συνείδησής του τὴ φωνὴ τῆς συνείδησης τοῦ κοσμικοῦ Σύμπαντος. Ἡ θέλησή του ἔγινε πιὸ ἐλεύθερη ἀπὸ τὴ θέληση τῶν ζώων καὶ μαζὶ μὲ τὴ λευτεριά του εἶχαν ἔρθει καὶ οἱ εὐθύνες ὡς καὶ οἱ νέες δυνατότητες τῆς ἐξέλιξης καὶ τῆς ἀνάπτυξης τῆς ζωῆς του.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν χωρῶν ποὺ εἶχαμε ἐπισκεφτεῖ μιλοῦσαν γιὰ ἕνα θεὸ δημιουργὸ καὶ κυβερνήτη τοῦ Σύμπαντος. Φυσικὰ ἐδείξαμε ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἰδέα αὐτὴ τοῦ Θεοῦ, ὡς δημιουργοῦ καὶ κυβερνήτη ὅλης τῆς Δημιουργίας, ὡς ἰδέα ποὺ ἐνδιέφερε ὅλο τὸν Κόσμο. Σὲ πολλές περιπτώσεις οἱ σκέψεις μας καὶ οἱ θεωρίες μας ἦσαν πρωτόγονες, γιατί οἱ ἰδέες μας ἐπήγαζαν ὡς ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ αἰσθητά τοῦ φόβου τοῦ Ἀνθρώπου μπροστὰ στὸ Ἄγνωστο καὶ τοῦ πόθου τῆς προστασίας τῆς ζωῆς του καὶ τῆς αὐτασφάλειάς του. Σὲ πολλές ἄλλες περιπτώσεις οἱ σκέψεις μας καὶ οἱ ἰδέες μας ἐπήγαζαν ἀπὸ τὰ αἰσθητά τῶν πνευματικῶν δραμάτων ἀνώτερων πνευματικῶν ἀνθρώπων ποὺ ἡ ἐπαφὴ καὶ ἡ ἐπικοινωνία τῆς ψυχῆς τους μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος ἦταν πιὸ βαθειὰ ἀπὸ ἐκείνη τῶν συντρόφων τους.

Σχετικὰ μὲ τὸ Σύμπαν, θεωρημένο ὡς ἕνα Ὅλο, εἶδαμε, πὼς εἴμαστε σὰ μερμήγκια μέσα σὲ ἀπέραντο ἐργαστάσιο, ὅπου ἀγωνιζόμαστε νὰ νοιώσουμε τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς λειτουργίας του καὶ τῆς ἀξίας του. Ἴσως εἴμαστε περήφανοι στὴ σκέψη, πὼς τὸ ἐργαστάσιο αὐτὸ εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξή μας μέσα στὸν Κόσμο καὶ μὲ τὴ μοναδικὴ κοσμικὴ μαί-

ρα μας στην επίγεια ζωή μας. "Αλλ' είδαμε δλοφάνερα, πώς είχαμε ανώτερες δυνάμεις απ' όλες τις δυνάμεις όλων τῶν ἄστρον όλων τῶν ἀστρινων συστημάτων τοῦ Σύμπαντος καὶ πὼς εἴμαστε τελειότατα ὄντα μέσα στὸν Κόσμο παρ' ὄλη τὴν ἀδυναμία μας καὶ τὴν ἀπειροελαχιστότητά μας. Ὑψώσαμε τὸ κεφάλι μας πρὸς τὸν οὐρανὸ κι' αἰσταντήκαμε μέσα μας νὰ φοικιᾷ ἡ καρδιά μας, γιὰτ' εἴδαμε, πὼς τὸ πνεῦμά μας εἶναι ἐλεύθερο κι' αἰώνιο ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Θεός.

Σ' ὄλα τὰ ταξίδια μας ἐπροχωρήσαμε πολὺ μακρυνὰ ἀπ' ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ξεκινήσαμε. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει κανένας δρόμος ξαναγυρισμοῦ μας ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ξεκινήσαμε στὸ ταξίδι μας. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ποντοποροῦμε μέσα στὸν αἰώνιο Χρόνο, γιὰ νὰ παίρνουμε νέα μαθήματα κι' ἐκπληρώνουμε νέες ἀποστολές καὶ νὰ προπαρασκευαζώμαστε γιὰ τὸ ταξίδι μας μέσα στὴν Αἰωνιότητα, γιὰ ἔργα ὀλοένα πιδὸ μεγάλα στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἀδιαπέραστου καὶ τοῦ Ἀδιαφώτιστου.»

Καὶ ὁ Stromberg τελειώνει τὴ σύνοψή του τῶν γενικῶν συμπερασμάτων τοῦ ἔργου του «Ἡ ψυχὴ τοῦ Σύμπαντος» μὲ αὐτοὺς τοὺς ἐξαίσιους κι' αἰώνιους ὑψηλοὺς καὶ μεγαλοπρεπέστατους λόγους του :

«Δίχως καμμιά ἀπολύτως ἀμφιβολία αὐτὴ εἶναι ἡ κοσμικὴ μοῖρα μας.

Ἡ Δημιουργία χαίρεται καὶ τραγουδάει σὲ ἀρμονία μ' ἓνα γενικὸ σχέδιο καὶ σκοπὸ τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ Φύση προσφέρει αἰώνια θαύματα στ' ἄστρα καὶ στὸν Ἄνθρωπο.

Τὸν Ἄστρο στὸν ἀνοιξιὰτικο οὐρανό,

Τὸ Σκουλήκι κάτω ἀπὸ τὴ γλῶχη,

Τὸν Ἡλιο, τὴ Σελήνη, Ἐσᾶς κι' Ἐμένα.

Ζοῦμε καὶ κινιῶμαστε μέσα στὸ Θεό.»

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Stromberg, πὸν συμφωνοῦν μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐκφράζουν τὸ βαθύτατο φιλοσοφικὸ καὶ μεταφυσικὸ πιστεύω τοῦ θεϊσμοῦ του καὶ τοῦ ἰδεαλισμοῦ του καὶ ἀποκαλύπτουν, πὼς στὸ φῶς τῆς μὲ τὰ πειράματα, τὶς μεθόδους καὶ τὶς ἀπόλυτες ἀλήθειες τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τοῦ αἰῶνα μας ἀσάλευτα θεμελιωμένης θεολατρείας του Φιλοσοφία καὶ Ἐπιστήμη ὑψώνουν πάντα παναιώνιους Παρθενῶνες λατρείας στὸ Θεό, στὸ ἀπόλυτο, ἀπειρο κι' αἰώνιο δημιουργικὸ Πνεῦμα, ἀρχὴ καὶ τέλος τοῦ Παντός.

2. MAURICE VERNET. Ὁ M. Vernet εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους βιολόγους τῆς σύγχρονης Γαλλίας κι' ἓνας βαθὺς φιλόσοφος ποτισμένος μὲ τὸ ὑψηλὸ πνεῦμα τῆς αἰωνίας Μεταφυσικῆς καὶ τοῦ ἀπολύτου μεταφυσικοῦ Ἰδεαλισμοῦ. Τὴν ἀξία τοῦ ἔργου τοῦ M. Vernet, ὡς βιολόγου καὶ φιλοσόφου, ἀποδείχνει καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο στοιχεῖο τὸ πραγματικὸ γεγονὸς ὅτι τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ὑπέροχα βιβλία του ἔχουν βραβευθῆ ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία καὶ ἄλλα πνευματικὰ ἰδρύματα τῆς Γαλλίας.

Τὸ κύριο πρόβλημα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μελετῶν τοῦ M. Vernet εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς, ὡς προελόντιο τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας. Ὅπως ἐτονίσαμε καὶ στὸ σχετικὸ μέρος τῶν

θεωριῶν τοῦ Stromberg τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀνθρώπου, στὸ βάθος καὶ στὴν πραγματικὴ θέση του καὶ βάση του ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τῆς Βιολογίας, εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς μέσα στὸν Κόσμο στὴ διάρκειά της μέσα στὸ Χρόνο. Οὐσία τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς μέσα στὸ Σύμπαν.

Ὁ M. Vernet στὴν ἐπιστημονικὴ καὶ φιλοσοφικὴ διερεύνηση καὶ μελέτη τοῦ προβλήματος τῆς Ζωῆς καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας ἔχει ἀφιερῶσει δλάκερη μακρὰ σειρὰ ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἔργων, ποὺ ἀντιμετωπίζουν καὶ διαφωτίζουν βαθειὰ τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς, τόσο στὸ νόημα τῶν πιὸ προωδευμένων θεωριῶν τῆς σύγχρονης Βιολογίας, ὅσο καὶ στὸ νόημα τῆς Φιλοσοφίας τῶν μεγαλύτερων φιλοσόφων καὶ τῆς Ἀρχαιότητος καὶ τοῦ Νεωτέρου Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου καὶ ἰδίως τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη.

Ὁ M. Vernet περισσότερο καὶ βαθύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐπιστημονικὸ ἐρευνητὴ καὶ φιλοσοφικὸ μελετητὴ τῶν καιρῶν μας ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς σ' ὅλα τὰ ἔργα του ὡς πρόβλημα, ποὺ στὸ βάθος του καὶ στὸ ἀληθινὸ νόημά του εἶναι τὸ κεντρικὸ πρόβλημα τῆς δοθῆς πνευματικῆς θεώρησης ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς Ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο καὶ κυρίως τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας.

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, ὡς πρόβλημα τῆς Ζωῆς μέσα στὸ Χρόνο, ὁ Vernet ἐρευνᾷ καὶ μελετᾷ ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὰς του σ' ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα του καὶ ἰδίως στὸ εἰδικὸ στὸ πρόβλημα αὐτὸ ἀφιερωμένο ἔργο του μετὸν τίτλο «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος» («La Vie et la Mort» Ἔκδ. Flammarion. 1952).

Πρὶν ὅμως ὁ Vernet προχωρήσῃ στὴν ἐρευνα καὶ τὸ διαφωτισμὸ τοῦ προβλήματος τῆς Ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Βιολογίας, θεωρεῖ ὡς ἀπόλυτα ἀναγκαῖο τὸ διαφωτισμὸ τοῦ σπουδαιότατου πρωταρχικοῦ θέματος τῆς δοθῆς Μεθοδολογίας καὶ τοῦ γενικοῦ πνεύματος τῆς σωστῆς πνευματικῆς θεώρησης τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς Ἀθανασίας. Ὁ διαφωτισμὸς ὅμως ὅπως πρέπει τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας, ὡς προβλήματος τῆς Ζωῆς, ὡς βιολογικοῦ προβλήματος, ἀπὸ τὴν καθαρὰ ἐπιστημονικὴ ἀποψή του, εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος χωρὶς τὴ γνῶση πρωτίτερα τοῦ πρωταρχικοῦ ζητήματος τοῦ γενικοῦ πνεύματος καὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῶν θεωριῶν τῆς σύγχρονης Ἐπιστήμης ὡς καὶ τῶν γενικῶν θεωριῶν τοῦ ἴδιου τοῦ συγγραφέα ἀπάνω στὸ θέμα αὐτό. Ἐπιστήμη θὰ εἰπῆ μελέτη καὶ γνῶση τῶν γενικῶν ἀρχῶν της. Χωρὶς τὴ βαθειὰ μύηση στὶς γενικὲς ἀρχὰς ποὺ διέπουν, θεμελιώνουν καὶ στερεώνουν μιὰ Ἐπιστήμη, ἀπὸ τὴν καθαρὰ θετικὴ καὶ ρεαλιστικὴ ἀποψή της, εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατο νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ ζήσῃ ἡ Ἐπιστήμη αὐτή. Τὸ πνεῦμα τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς Ἐπιστήμης εἶναι ἡ οὐσία της, ἡ ψυχὴ της, ἡ ζωὴ της. Χωρὶς τὸ γενικὸ πνεῦμα, ποὺ ἐμπνέει, ἐμψυχώνει καὶ ζωογονεῖ τὴν Ἐπιστήμη δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ, δοθὴ καὶ δημιουργικὴ Ἐπιστήμη.

Για τὴν τελεία κατανόηση τῶν θεωριῶν τοῦ M. Vernet καὶ τῆ σωστῆ καὶ δίκαιη κρίση τους καὶ ἀξιολόγησή τους ἐπιβάλλεται ἀπόλυτα νὰ γνωρίσουμε πρωτῆτερα τὸ γενικὸ πνεῦμα, ποῦ τὸν ἐμπνέει στὴν πνευματικὴ θεωρία καὶ μελέτη του τοῦ ὑψηλότετου προβλήματος ποῦ ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος στὴ ζωὴ του μέσα στὸν Κόσμο, τοῦ προβλήματος τῆς πραγματικῆς ὑπαρξῆς του καὶ τῆς ἀληθινῆς μοίρας του μέσα στὸ Σύμπαν.

Καὶ τὸ πνεῦμα τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν του ὁ Vernet ἀναπτύσσει πλατεῖα στὴν Εἰσαγωγή του, ποῦ προτάσσει στὸ ἔργο του «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος».

Ὁ Vernet ἀρχίζει τὴν Εἰσαγωγή του μὲ τοὺς πιὸ κάτω λόγους του, ποῦ φανερώνουν καὶ τὸ ἰδεολογικὸ γενικὸ πνεῦμα τῶν θεωριῶν του καὶ τὴ μεταφυσικὴ θεωρία του: «Ὑστερ' ἀπὸ τὴν εὐνοϊκὴ ὑποδοχὴ ποῦ βρῆκαν οἱ καθαρὰ μηχανιστικὲς καὶ ὕλιστικὲς θεωρίες στὸν περασμένο αἰῶνα, τουλάχιστο στουὺς κύκλους τῆς Ἐπιστήμης, ἀρχίζουμε τώρα νὰ διαβλέπουμε τὰ φαινόμενα τῆς Ζωῆς μὲ μιὰ πιὸ ἀληθινὴ καὶ πιὸ βαθειὰ γενικὴ θεωρία.

Μπροστὰ στὶς ταχύτατες καὶ ραγδαῖες κατακτήσεις τῆς Φυσικῆς (τοῦ αἰῶνα μας), ποῦ μᾶς ἔδωσαν μιὰ πλατύτερη καὶ βαθύτερη ἀντίληψη καὶ κατανόηση τοῦ Σύμπαντος, ἡ Βιολογία, δυναμωμένη πιὸ πολὺ καὶ ἰσχυρότερη μὲ τὶς προόδους της μέσα στὸν κύκλο τῆς ἐπιστημονικῆς δράσης της, διεκδικεῖ ἤδη ὅλο τὸ κῦρὸς της καὶ ὅλα τὰ δικαιώματά της, ὡς θετικῆς Ἐπιστήμης. Στὴν πραγματικότητα ἡ Ζωὴ ἐλευθερώνεται τώρα ἀπὸ τὸ σφιχταγκάλισμα καὶ τὴν κυριαρχία τῆς Ὑλης, ποῦ οἱ θετικὲς ἐπιστῆμες ἐφαινόσαν ὅτι ἤθελαν νὰ τὴν ὑποτάξουν σ' αὐτὴ (τὴν Ὑλὴ) καὶ ξαναπαίρνει τὸ ἀληθινὸ πρόσωπό της. Τὸ ἔργο αὐτὸ προορίζεται γιὰ νὰ στερεώσῃ τὴ νέα αὐτὴ θεωρία. Εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μακρᾶς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας. Ἡ ἰδέα ποῦ κυριαρχεῖ στὴν ἐρευνα αὐτὴ καὶ τὴν κατευθύνει καὶ τὴ θεμελιώνει εἶναι ἡ ἰδέα τῆς θεωρίας ποῦ ἀναπτύξαμε στὶς πρωτῆτερες ἐρευνές μας καὶ μελέτες μας τοῦ προβλήματος τῆς Ζωῆς καὶ στὴν πιὸ πλατεῖα θεώρησή της, στὶς μελέτες μας τῶν προβλημάτων τῆς Κληρονομικότητας καὶ τῆς Ἐξέλιξης. Μιὰ νέα λεπτομερειακὴ καὶ ἀτομικὴ καὶ φυσιολογικὴ μελέτη μας ἀφιερῶσαμε στὸ ἴδιο πρόβλημα στὸ βιβλίο μας «Ἡ ὁργανικὴ Αἰσταντικότητα» («La Sensibilité organique»). Στὸ νέο μας τοῦτο βιβλίο «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος» θὰ δώσουμε νέες ἀπόψεις καὶ πλατύτερες ἀναπτύξεις.

Σύμφωνα μὲ τὴ νέα αὐτὴ θεωρία μας ἡ Ζωὴ εἶναι μιὰ εἰδικὴ αὐτόνομη ἐνεργητικὴ ἐκδήλωση (ἐκδήλωση Δυναμισμού ἢ Ἐνεργητισμοῦ). Ἡ φυσιολογικὴ ἔκφραση τῆς ἐκδήλωσης αὐτῆς εἶναι ἡ αἰσταντικὴ ἐρεθιστικὴ ἐκδήλωση, ποῦ χαρακτηρίζει ὅλα τὰ βιολογικὰ εἶδη καὶ οὐθμίξει ὅλα τὰ φυσικοχημικὰ φαινόμενα ὅλης τῆς βιολογικῆς ἐνεργητικότητας καὶ δραστηριότητας.

Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ τὸ βιβλίο μας στὸ βᾶθος εἶναι σὲ ἀντίθεση πρὸς τὸ βιβλίο ποῦ εἶδε τὸ φῶς πρὶν ἀπὸ 40 χρόνια ἀπάνω στὸ ἴδιο θέμα καὶ στὴν ἴδια συλλογὴ (τῆς Ἐπιστημονικῆς Φιλοσοφίας) μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ Dastre. Τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶχε τὴν τύχη καὶ τὶς τάσεις τῶν ἔργων τοῦ Haeckel, τάσεις ὕλιστικῆς.

Στή μελέτη τοῦ προβλήματος τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου, ποὺ εἶναι τὸ κύριο ἀντικείμενο τῆς ἔρευνάς μας ποὺ ἀρχίζουμε μὲ τὸ ἔργο μας αὐτὸ («Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος»), εἶναι δυνατὸ νὰ ὀδηγηθοῦμε μὲ πολλοὺς τρόπους. Ἄν ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὶς θεολογικὲς ἀπόψεις, ποὺ ἀπευθύνονται μόνον στὴν πίστη, ὡς καὶ τὴν ἀποψη τοῦ Ἀγνωστικισμοῦ, ποὺ περιορίζεται μόνον σὲ μιὰ ἐξωτερικὴ καὶ ἐπιφανειακὴ θεώρηση τῶν πραγμάτων, δύο εἶναι οἱ μόνες δυνατὲς στάσεις τοῦ Πνεύματος ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου. Ἡ στάσις τῆς Φιλοσοφίας καὶ ἡ στάσις τῆς Ἐπιστήμης.»

Ἐξετάζοντας καὶ τὶς δύο αὐτὲς στάσεις ὁ Vernet τονίζει, ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτὲς στάσεις εἶναι ἀτελεῖς καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ διαφωτίσουν ὅπως πρέπει τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς καὶ συνεπῶς καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας. Ἡ στάσις τῆς Φιλοσοφίας μένει πιστὴ στὴν περιώνυμη ἀρχὴ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Descartes, ποὺ ἐκφράζουν οἱ λόγοι του: «Μπορῶ ν' ἀμφιβάλλω γιὰ ὅλα, δὲν μπορῶ ὅμως ν' ἀμφιβάλλω γιὰ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξή μου, ὡς πνευματικοῦ ὄντος.»

Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ ἐπιτρέπει τὶς πρὸς ὑψηλὰς ἐξάρσεις τοῦ Ἀνθρώπινου Πνεύματος ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῆς θέσης του καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ρόλου του στὴ ζωὴ τοῦ ὄντος καὶ μὲ τὶς ἐξάρσεις του αὐτὲς καὶ στὸ πρόβλημα τοῦ φωτὸς τῆς οὐσίας τῆς Ζωῆς. Ἀλλ' ἡ πνευματικὴ αὐτὴ στάσις ἔχει τὸ μειονέκτημα, ὅτι δὲ δίνει τὴ γνῶσις τῆς ἴδιας τῆς βιολογικῆς λειτουργίας στὶς συγκεκριμένους ἐκδηλώσεις της.

Ἡ στάσις ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τῆς Ἐπιστήμης θεμελιώνεται ἀπάνω στὴν ἐπιστημονικὴ παρατήρηση τῶν ὀργανικῶν φαινομένων τῆς Ζωῆς καὶ ἔχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι συγκεντρώνει ὅλη τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἀπάνω στὰ πραγματικὰ βιολογικὰ φαινόμενα.

Ἀλλὰ καὶ ἡ στάσις αὐτὴ τῆς Ἐπιστήμης εἶναι ἀτελής καὶ ἔχει τὸ μειονέκτημα, ὅτι δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ συλλάβῃ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς Ζωῆς (ὅταν ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τῆς συγκεκριμένης παρατήρησης) καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν τελεία ἐρμηνεία τῶν βιολογικῶν φαινομένων τῆς βιολογικῆς πραγματικότητας.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Vernet ἀπορρίπτει καὶ τὶς δύο αὐτὲς στάσεις καὶ δέχεται μιὰ τρίτη πνευματικὴ στάσις, ποὺ ἑναρμονίζει καὶ τὶς δύο αὐτὲς στάσεις καὶ μπορεῖ νὰ προσπελάσῃ τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου μ' ἓνα πνεῦμα ἐπιστημονικὸ καὶ συνάμα καὶ φιλοσοφικό.

Ἡ νέα αὐτὴ στάσις τοῦ Πνεύματος θεωρεῖ τὸ βιολογικὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς ἀπὸ τὴν ταυτόχρονη θεώρησή του καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τῆς ψυχῆς μας. Ἡ ἀποψη τῆς στάσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἀποψη τῆς ψυχοφυσιολογίας, ποὺ δίνει τὴν ὀρθὴ ἐρμηνεία τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς Ζωῆς.

Ὁ κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς νέας αὐτῆς θεωρίας εἶναι ὁ κόσμος τῆς Ζωῆς, ὁ φυσικὸς βιολογικὸς κόσμος. Καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆς ἡ Βιολογία ζητᾷ νὰ συλλάβῃ ὄχι μόνον τὸ ζήτημα τῆς φύσεως τῆς Ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῆς οὐσίας τῆς Ζωῆς καὶ τῶν νόμων της ὡς καὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν ὅλων τῶν βιολογικῶν πραγμάτων.

Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἡ Ἐπιστήμη τῆς Βιολογίας ὡς κύριο ἀντικείμενο τῆς ἐπιστημονικῆς διερευνήσεώς της ἔχει τὴ θεώρηση τοῦ ὄλου μηχανισμοῦ τῆς λειτουργίας τῆς Ζωῆς καὶ τὴν ἀνακάλυψη τῶν νόμων τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ ὡς καὶ τῆς οὐσίας τῆς Ζωῆς.

Ἡ κύρια ἀρχή, ποὺ πρυτανεύει στὴ θεώρηση αὐτὴ, εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητας τοῦ Σύμπαντος. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνότητας τοῦ Ἀνθρώπινου Πνεύματος ὠδήγησε στὴ δημιουργία μιᾶς σφαιρικῆς, καθολικῆς καὶ συνθετικῆς θεωρίας τῆς ὁργάνωσης τοῦ Σύμπαντος καὶ τῆς Ζωῆς.

Ἡ ὁργάνωση τοῦ φυσικοῦ Σύμπαντος ἔχει τοὺς νόμους της. Μέσα στὸ φυσικὸ Σύμπαν τὸ Πᾶν ἀνάγεται στὴν Ὑλῃ.

Ἡ Ἐπιστήμη ὁμῶς τῆς Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα ὠδήγησε στὴ φωτεινὴ καὶ ἀληθινὴ θεώρηση τοῦ προβλήματος τῆς Ὑλῆς. Ἡ Ὑλῃ, στὸ φῶς τῆς νέας αὐτῆς θεωρίας, εἶναι μιὰ συγκεκριμένη μορφή ἐνὸς ποταμοῦ ἐνεργητικότητας, ποὺ καλύπτει τὸ Σύμπαν στὸ σύνολό του σὲ μιὰ ἀδιάκοπη αἰώνια κίνηση. Πίσω ἀπὸ τὶς ἀπειρες φαινομενικότητες καὶ ἐξωτερικὲς μορφὲς τοῦ φυσικοῦ Κόσμου ἡ Νεώτερη Ἐπιστήμη ἀνακαλύπτει καὶ ἀποκαλύπτει ἐκεῖνο ποὺ οἱ φιλόσοφοι προαιστανόσαν καὶ ὑπωπτεύσαν ἀπὸ πολὺν καιρὸ, τὴν Ἐνέργεια. Καὶ ἡ Ὑλῃ, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τῆς Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, φανερῶνεται, στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, ὡς τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς συμπύκνωσης τῆς Ἐνεργείας. Τὸ Πᾶν γιὰ τοὺς Ἀρχαίους ἦταν ἡ Ψυχὴ. Τὸ Πᾶν γιὰ τὸ Νεώτερο Κόσμο εἶναι ἡ Ἐνέργεια.

Ἡ ἐρευνα καὶ ἡ μελέτη τοῦ κόσμου τῆς Ζωῆς, τοῦ κόσμου τῆς Βιολογίας, ὁδηγεῖ στὴ θεωρία ἐνὸς ρυθμισμένου Δυναμισμοῦ ἢ Ἐνεργητισμοῦ στὴ ζωὴ τοῦ Κόσμου. Ἡ ἐκδήλωση τοῦ Δυναμισμοῦ αὐτοῦ μὲ τὴν ἐνεργοποίησή του καὶ τὴν παρουσία του μέσα στὴ ζωὴ τοῦ Κόσμου εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα, στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων, τὴ γέννηση τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τὴ δημιουργία τοῦ Ἀνθρώπινου Σώματος καὶ τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς. Ἡ δύναμη ποὺ ἐνεργοποιεῖται μέσα στὸν Κόσμο καὶ παραμένει στὸ βάθος ὄλων τῶν ὁργανισμῶν τῆς Ζωῆς εἶναι τὸ κλειδί τοῦ προβλήματος τῆς Ζωῆς.

Ἔρχεται ἤδη φυσικὰ τὸ ἐρώτημα: Ποία εἶναι ἡ παράξενη καὶ μυστηριώδης αὐτὴ δύναμη, ποὺ μᾶς κάνει νὰ γεννιώμαστε οἱ ἄνθρωποι μέσα στὸν Κόσμο καὶ ποὺ μᾶς ἐγκαταλείπει ὕστερ' ἀπὸ ἓνα ὠρισμένο ἐφήμερο πέρασμα ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς Ζωῆς;

Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ μᾶς ὁδηγεῖ στὸ ἐρώτημα: Ποία εἶναι ἡ οὐσία, ἡ ψυχὴ τῆς Ζωῆς;

Ἀπὸ τὴ βαθειὰ πνευματικὴ παρατήρηση καὶ θεώρηση ὄλων τῶν βιολογικῶν φαινομένων, τονίζει ὁ M. Vernet, βγαίνουν ὠρισμένα στέρεα καὶ ἀπολύτως ἀκλόνητα συμπεράσματα, ποὺ ὀφείλει νὰ παραδεχτῆ ἡ Λογικὴ τοῦ Ἀνθρώπου.

Ὁ Ἀνθρώπος θέτει πάντα στὴ ζωὴ του τὸ ἐρώτημα τοῦ γιατί τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου, μ' ἓνα λόγο τὸ ἐρώτημα τῆς πραγματικῆς αἰτίας τῆς Ἀνθρώπινης Φύσης καὶ τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς.

Στὰ διάφορα Κεφάλαια τοῦ ἔργου του «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος» ὁ Vernet ἀγωνίζεται νὰ δώσῃ καὶ δίνει μιὰ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησι, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Βιολογίας καὶ τῆς Φιλοσοφίας, στὸ αἰώνιο πρόβλημα τῆς Ἀνθρώπινης Μοίρας, τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας καὶ τῆς Αἰωνιότητος τῆς Ἀνθρώπινης Ζωῆς.

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας ὁ Vernet πραγματεύεται φωτεινὰ στὸ Κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος» ποῦ ἔχει ὡς τίτλο του: «Ἡ Ἀθανασία τῆς ἐνεργητικῆς ἀρχῆς τῆς Ζωῆς, κυρίως τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς τῆς ἀρχῆς αὐτῆς.»

Στὸ Κεφάλαιο αὐτὸ ὁ Vernet ἀναπτύσσει τὶς θεωρίες του ἀπάνω στὸ πρόβλημα τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀθανασίας. Τὸ Θάνατο ὁρίζει ὡς τὸ τέλος τῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἐνεργητικῆς ἐκδήλωσης τῆς Ζωῆς καὶ τῆς παρουσίας της μέσα στὸν Κόσμο.

Ἔστερ' ἀπὸ τὸν ὀρισμὸ αὐτὸ ἔρχεται στὴ Σκέψη μας τὸ φυσικὸ ἐρώτημα: "Ὅταν πεθαίνει τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, τί γίνεται ἡ ἐνεργητικὴ ἀρχὴ τῆς Ζωῆς, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀνθρώπου; Ἔστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ σώματος ποιά εἶναι ἡ τύχη καὶ ἡ μοίρα τῆς Ἀνθρώπινης ψυχῆς;

Σ' ὄλους τοὺς αἰῶνες οἱ ἄνθρωποι ἔθεσαν στὸν ἑαυτὸ τους τὸ βασικὸ αὐτὸ ἐρώτημα τῆς Ζωῆς¹ καὶ ἐζήτησαν νὰ οἰκοδομήσουν καὶ στερεώσουν ὠρισμένες ἀποδείξεις τῆς Ἀθανασίας τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς. Οἱ ἀποδείξεις αὐτές, εἴτε μεταφυσικές, εἴτε ψυχολογικὲς ἢ ἠθικὲς, ἔχουν ὀλη τὴν ἀξία τους καὶ ὅλες οἱ μεγάλες πρόοδοι τῶν Ἐπιστημῶν δὲν ἐλιγώστεψαν τὴ σημασία καὶ τὴν ἀξία τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν ἀπάνω στὸ θέμα τῆς ἀπόδειξης τῆς Ἀθανασίας τῆς Ψυχῆς. Οἱ πιὸ βαθειὰς ὁμως γνώσεις μας τοῦ μηχανισμοῦ τῆς λειτουργίας τῆς Ζωῆς καὶ οἱ δυνατότητες ποῦ μᾶς δίνουν τὰ ἐπιστημονικὰ πειράματα ἀπάνω στὸ θέμα αὐτὸ μᾶς ἐπιβάλλουν νὰ θεμελιώσουμε τὴν ἀπόδειξη ποῦ ζητᾶμε ἀπάνω στὶς πιὸ πάνω ἀποδείξεις.

Ὁ Bergson ἔχει τονίσει: «Θὰ ἦταν κάτι, θὰ ἦταν πολὺ μεγάλο νὰ μπορέσουμε νὰ στηρίξουμε ἀπάνω στὴν ἀνθρώπινη Ἐμπειρία τὴν πιθανότητα τῆς ἐπιβίωσης τῆς Ζωῆς σ' ἕνα χρόνον Χ.» Ὁ Bergson ἔβλεπε ἀπὸ μέρος του, στὴν ἀνεξαρτησία, ἔστω καὶ μερικὴ, τῆς ψυχολογικῆς συνείδησης τοῦ Ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ σῶμα τὴν πιθανότητα αὐτὴ τῆς ἐπιβίωσης τῆς Ψυχῆς μετὰ τὸ φυσικὸ θάνατο τοῦ Ἀνθρώπου. Στὰ μάτια του ἡ ζωὴ τοῦ Πνεύματος πλημμυρίζει, ξεπερνᾷ καὶ ὑπερκαλύπτει τὴ ζωὴ τοῦ ὕλικου ἐγκεφάλου. Προσφεύγοντας στὴν Ἐμπειρία τοῦ Ἀνθρώπου, μὲ τὴ μορφὴ

1. Ὁ Vernet διασαφηνίζει στὸ ἔργο του «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος», ὅτι τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἔχει τὴ θέσιν του μόνο γιὰ τὸν Ἀνθρώπου, γιὰτὶ μόνο ὁ Ἀνθρώπος ἔχει πνευματικὴ ζωὴ. Καὶ τὰ τελειότερα ἀπὸ τ' ἄλλα ζῶα, μὲ τὴν ὑψηλότερη ὀργάνωσίν τους, δὲν ἔχουν παρὰ μόνο στοιχειώδη ἐγκεφαλικὴ ἐνεργητικὴ ἢ δραστηριότητα. Μόνο ὁ Ἀνθρώπος ἔχει τὴ δυνατότητα μιᾶς ἀνώτερης πνευματικῆς ζωῆς, ποῦ τοῦ ἐπιτρέπει τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ἐσωτερικῆς αἰσθησης (ἠθικῆς συνείδησης, ἐννοιολογικῆς καὶ δημιουργικῆς λειτουργίας, δυνάμεις ὑπερβατικότητας κλπ.).

τῆς ψυχολογικῆς ἀνάλυσης τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων τῆς Μνήμης, ἀνακαλύπτει, μὲ τὴν ψυχολογικὴ αὐτὴ ἀνάλυση, τὴν ἀνεξαρτησία αὐτῆ τῆς ζωῆς τοῦ Πνεύματος ἀπὸ τῆ Φύση καὶ τὴν ὑπέροβασή μας μέσα στὴ χρονικὴ διάρκειά της.

Ἄλλ' ὠρισμένοι ἐπιστημονικοὶ ἐρευνητὲς καὶ μελετητὲς τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀμφισβητοῦν τὴν ἀνεξαρτησία αὐτῆ τοῦ Πνεύματος καὶ τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ψυχῆς θεωροῦν ὡς ἀπλὴ ἰδέα.

Πρέπει λοιπὸν νὰ προχωρήσουμε πρὸς βᾶθειά πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ νὰ ζητήσουμε στὴ βιολογικὴ Ἐμπειρία, ἂν ᾖ δυνατὸ τὰ ἐπιστημονικὰ πειράματα μέσα στὴν περιοχὴ τῆς Βιολογίας νὰ μᾶς δώσουν ἐκεῖνο ποὺ ἡ ψυχολογικὴ ἀνάλυση ἢ ἡ Διαλεκτικὴ μᾶς ἀφήνουν νὰ διαβλέπουμε μέσα στὰ βᾶθη, δηλαδὴ τὴ δυνατότητα καὶ μάλιστα τὴν πιθανότητα, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ Bergson, τῆς ἐπιβίωσης τῆς Ψυχῆς. Χρέος μας εἶναι ν' ἀναγνωρίσουμε, πῶς ἀπὸ βιολογικὴ ἀποψη ἡ ἰδέα μόνο τῆς Ψυχῆς δὲ θ' ἀρκοῦσε ν' ἀποδείξει τὴν ὑπαρξή της.

Ἄλλ' ἡ καθαρὴ ἐνέργεια τῆς Ζωῆς, στὴν ἀληθινὴ οὐσία της, εἶναι μιὰ πραγματικότητα. Καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῆ στὴν ἐνεργοποίησή της καὶ τὴν παρουσία της μέσα στὸν Κόσμο μὲ τὴ μορφή τῆς Ψυχῆς προϋποθέτει, μὲ ἀπόλυτη ἐσωτερικὴ ἀναγκαιότητα, κι' ἐπιβάλλει μιὰ πηγὴ, ἓνα σημεῖο ξεκινήματός της, μιὰ ὠρισμένη αἰτία καὶ ἀρχὴ της. Τὸ ν' ἀρνηθοῦμε τὴν Ψυχὴ, ὡς ἀρχὴ τῆς Ζωῆς, εἶναι τὸ ἴδιο σὰ ν' ἀρνηθοῦμε καὶ τὴν ἴδια τὴ Ζωή. Ἡ ὑπαρξὴ τῆς Ψυχῆς δὲν εἶναι μιὰ ἀπλὴ ἰδέα, ἀλλ' εἶναι μιὰ πραγματικότητα.

Ὑστερ' ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη αὐτὴ ἀλήθεια ἐρχεται ἀναπόφευχτα τὸ φυσικὸ ἐρώτημα: Ποῖος εἶναι ὁ οὐσιώδης χαρακτήρας τῆς Ψυχῆς; Ἡ Ψυχὴ εἶναι θνητὴ ἢ ἀθάνατη; Ἄν ἡ Ζωὴ ὑποταζόταν στὴ Φυσικὴ καὶ τοὺς φυσικοὺς νόμους της, πῶς ἡ Ψυχὴ θὰ ξέφευγε ἀπὸ τὴν τύχη καὶ τὴ μοίρα τῆς Ὑλης; Ἄλλ' ἡ ἐνέργεια τῆς Ζωῆς δὲν ἀνάγεται στὴ φυσικὴ ἐνέργεια καὶ εἶναι σὲ τελεία ἀντίθεση πρὸς τὴ Φύση καὶ τοὺς φυσικοὺς νόμους, συνεπῶς ἡ ἀρχὴ της (ἡ Ψυχὴ) ἔχει ὑπαρξὴ τελείως ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴ Φύση καὶ τοὺς φυσικοὺς νόμους κι' ἔχει τουλάχιστο τὴν πιθανότητα μιᾶς ξεχωριστῆς σ' αὐτὴ διάρκειας μέσα στὸ Χρόνο κι' ἐπιβίωσής της.

Ὅπως δὲποτε ἡ δυνατότητα αὐτῆ δὲν ἀποδείχνει ἀκόμα, πῶς ἡ διάρκεια αὐτῆ τῆς Ψυχῆς μέσα στὸ Χρόνο εἶναι ἀπεριόριστη. Στὰ μάτια τοῦ βιολόγου ἡ Ἀθανασία τῆς Ψυχῆς ἀπαιτεῖ ἄλλες ἀποδείξεις.

Καὶ ὁ Vernet, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀκαταμάχητη αὐτὴ σκέψη του, προχωρεῖ στὸ διαφωτισμὸ τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τῆς Βιολογίας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ εἶναι ἀνάγκη κι' ἐπιβάλλεται ν' ἀνακαλυφτῆ ἡ ὑπαρξὴ μέσα στὴν ἴδια τὴν ἐνεργητικὴ ἀρχὴ τῆς Ζωῆς, δηλαδὴ μέσα στὴν ἴδια τὴν Ψυχὴ, δυνάμεων ποὺ στὶς ἐκδηλώσεις τους μέσα στὴ Ζωὴ ξεφεύγουν ἀπὸ τὸ Θάνατο.

Οἱ δυνάμεις αὐτές, σύμφωνα μὲ τὶς θεωρίες τοῦ Vernet ποὺ ἀναπτύσσονται πλατύτατα μέσα στὸ ἔργο του «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος», εἶναι τρεῖς:

1) Ἡ δύναμη τῆς λειτουργίας τῆς Ζωῆς, 2) Ἡ οργανωτική δύναμη τῆς Ζωῆς καὶ 3) Ἡ δύναμη τῆς ἀναπαραγωγῆς τῆς Ζωῆς.

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὑψηλοῦ θέματός του, τῆς Ἀθανασίας τῆς Ψυχῆς, ὁ Vernet προβαίνει σ' ὄλο τὸ βιβλίον του «Ἡ Ζωὴ καὶ ὁ Θάνατος» στὴν πιὸ βαθειὰ ἀνάλυση καὶ μελέτη ὄλων τῶν βιολογικῶν φαινομένων τῶν ὀργανισμῶν τῆς Ζωῆς. Τ' ἀληθινὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνάλυσης αὐτῆς δίνει μόνον ἡ παρατήρηση καὶ ἡ μελέτη τοῦ ὄλου μηχανισμοῦ τῆς λειτουργίας τοῦ βιολογικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ζωῆς. Καὶ ἡ μελέτη αὐτὴ ἀποκαλύπτει φαινότατα καὶ μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, πῶς καὶ οἱ τρεῖς πιὸ πάνω δυνάμεις τῆς Ζωῆς (Ἡ δύναμη τοῦ μηχανισμοῦ τῆς λειτουργίας τῆς Ζωῆς, ἡ οργανωτικὴ δύναμη τῆς Ζωῆς καὶ ἡ δύναμη τῆς ἀναπαραγωγῆς τῆς Ζωῆς) ἔχουν μέσα τους καὶ κλείνουν μέσα στὰ βάθη τους ἅυλα στοιχεῖα, στοιχεῖα τελείως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ φυσικὰ στοιχεῖα τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ζωῆς. Συνεπῶς τὰ ἅυλα αὐτὰ στοιχεῖα, ὡς τελείως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ Φύσιν — Ὑλιν, ὡς στοιχεῖα, ποὺ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα εἶναι ἔξω καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὴν Ὑλιν καὶ τοὺς φυσικοὺς μηχανικοὺς νόμους τῆς Ὑλιν, εἶναι στοιχεῖα ἀνώλεθρα καὶ ἀθάνατα.

Ἡ θεωρία αὐτὴ τοῦ Vernet στὸ βάθος ταυτίζεται ἀπόλυτα μὲ τὴν πιὸ πάνω θεωρία τοῦ G. Stromberg. Καὶ οἱ δυὸ βιολόγοι, ἀπὸ τὴν πιὸ βαθειὰ βιολογικὴ παρατήρηση, ἀνάλυση, διερεῦνηση καὶ μελέτη τοῦ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου τῶν βιολογικῶν ὀργανισμῶν τῆς Ζωῆς, βγάζουν στὸ φῶς τὴν ὑπαρξὴ ἅυλων στοιχείων μέσα στὰ βάθη τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν καὶ συνεπῶς στοιχείων ἀφθαρτων, αἰζωνων καὶ ἀθάνατων. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ βάρους τῆς οὐσίας τῆς ἐνεργητικῆς ἀρχῆς τῆς Ζωῆς, τὰ στοιχεῖα τῆς Ψυχῆς.

Μὲ τίς θεωρίες τῆς αὐτῆς ἡ θετικὴ Ἐπιστήμη τῆς Βιολογίας τοῦ αἰῶνα μας καταλήγει στὴν παραδοχὴ τῆς θεμελιακῆς θεωρίας τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Θρησκείας, τῆς θεωρίας τῆς ἐπιβίωσης καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς Ψυχῆς ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατον τοῦ σώματος.

Καὶ πρέπει ἐδῶ νὰ ἐξαρθῆ καὶ τονιστῆ, πῶς οἱ θεωρίες τοῦ G. Stromberg καὶ τοῦ M. Vernet, ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὴν πιὸ βαθειὰ ἐπιστημονικὴ μελέτη τῆς βιολογικῆς πραγματικότητος τοῦ Ἀνθρώπινου ὄντος, στηρίζονται ἀπάνω στὶς αἰώνιες θεωρίες τοῦ Πλάτωνος γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς Ἀνθρώπινης ψυχῆς καὶ τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς Ἀνθρώπινης Ζωῆς καὶ τῆς Ἀνθρώπινης Μοίρας.

Κι' ἐδῶ καὶ γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμα πρέπει νὰ ἐξαρθῆ, πῶς ὁ ἀθάνατος φιλόσοφος τοῦ αἰωνίου Πανελληνισμοῦ, ὁ Σωκράτης — Πλάτων, εἶναι ὁ πνευματικὸς ἥλιος ὄλου τοῦ Κόσμου. Δίχως τὸ Σωκράτη — Πλάτωνα δὲ θὰ ὑπῆρχε Φιλοσοφία, δὲ θὰ ὑπῆρχε Χριστιανικὴ Θρησκεία, δὲ θὰ ὑπῆρχε καμμιά ἀχτίνα πραγματικοῦ φωτὸς μέσα στὸν Κόσμον. Ὁλος ὁ Κόσμος θὰ ἦταν μόνον τὸ ἀπέραντον βασίλειον τοῦ αἰωνίου Ζόφου, τοῦ Θανάτου, τοῦ Μηδενός. Ὅταν κατορθῶνῃ ὁ φωτισμένος ἄνθρωπος τοῦ Πνεύματος νὰ πάρῃ βαθειὰ συνείδησιν τοῦ ἀληθινοῦ κοσμικοῦ ἔργου τοῦ Σωκράτη — Πλάτωνος στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὄλου τοῦ Κόσμου καὶ νὰ γίνῃ ὁ ἀπο-

καλυπτής τοῦ ἀληθινοῦ νοήματος τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Μοίρας ὄλου τοῦ Ἀνθρώπου Γένους μέσα στὸ Σύμπαν καὶ τὴν Αἰωνιότητα, αἰσιάνεται βαθιὰ καὶ συγκλονιστικὰ μέσα του τὴν ἀνάγκη νὰ προσευχηθῆ στὸ Θεὸ καὶ νὰ εὐλογήσῃ καὶ εὐχαριστήσῃ τὸ Θεό, γιατί εὐδόκησε νὰ στείλῃ στὸν Κόσμο τὸν ἀθάνατο φιλόσοφο τοῦ παναιώνιου Ἑλληνικοῦ Κόσμου, τὸ ἄστρο — ἥλιο ὄλων τῶν ἄστρον — ἥλιων τοῦ Σύμπαντος. Ἡ αἰωνία Πανελλάδα εἶναι ἡ ἀθάνατη, πάνσεπτη, πανάχρονη, πανάμομη, πανίερη Παναγία Μητέρα τοῦ παναιώνιου Πανελληνισμοῦ καὶ ὄλης τῆς παναιώνιας Παναρθρωπότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙΙΙ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ ἔργο ἐτονίστηκε, πὼς ὁ κύριος καὶ ὑπέροχος σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν Κόσμο εἶναι ὁ καθαρὸς θεωρητικὸς σκοπός. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ ἀπολύτου θεωρητικοῦ πνευματικοῦ φωτός, τοῦ μεταφυσικοῦ προβλήματος. Τοῦ προβλήματος τῆς μεταφυσικῆς φύσης καὶ τῆς μεταφυσικῆς μοίρας τοῦ Ἀνθρώπου ὄντος μέσα στὸ Ἄπειρο καὶ τὴν Αἰωνιότητα.

Ἐπίσης ἐτονίστηκε σ' ὄλα τὰ πιδὸ πάνω Κεφάλαια, πὼς ἡ βασίλισσα ὄλων τῶν Ἐπιστημῶν εἶναι ἡ Ἐπιστήμη τῆς Μεταφυσικῆς, ὡς Ἐπιστήμη τοῦ ἀπολύτου καθαροῦ θεωρητικοῦ διαφωτισμοῦ τοῦ αἰωνίου προβλήματος τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, τοῦ μεταφυσικοῦ προβλήματος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς οὐσίας τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου καὶ αἰωνίου ὄντος (ὄντως ὄντος), τοῦ ἀπολύτου Πραγματικοῦ, ποὺ ἀπειροελάχιστο μέρειό του εἶναι τὸ Ἀνθρώπινο ὄν.

Ἐπέροχος σκοπὸς τοῦ Κεφαλαίου αὐτοῦ εἶναι ὁ καθαρὸς θεωρητικὸς διαφωτισμὸς τοῦ πρώτου καὶ κυριώτατου, βασικώτατου, βαθύτατου καὶ ὑψηλότατου θέματος, ποὺ θέτει στὴν Ἀνθρώπινη Σκέψη τὸ πρόβλημα τοῦ καθαροῦ θεωρητικοῦ διαφωτισμοῦ τοῦ μεταφυσικοῦ προβλήματος τῆς οὐσίας τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς μοίρας μας μέσα στὸ Σύμπαν καὶ τὸ Χρόνο. Καὶ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι τὸ θέμα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς οὐσίας τῆς Μεταφυσικῆς στὸ πιδὸ πάνω νόημά της.

Στὸ ἀληθινὸ φῶς τοῦ θέματος αὐτοῦ τῆς Μεταφυσικῆς, στὴν ἀληθινὴ οὐσία της, ἡ Μεταφυσικὴ εἶναι δυσυπόστατη καὶ δίμορφη Ἐπιστήμη. Μεταφυσικὴ τοῦ ἀπολύτου ὄντος (Πραγματικοῦ) καὶ Μεταφυσικὴ τοῦ ἀπο-